

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

INFORMATION OM JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD I RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Räddningstjänst för alla

#1
2023

Brandkåren Norra Dalarna tar upp psykisk ohälsa i förebyggandepratet

När Brandkåren Norra Dalarna samtalar med sjundeklassare om att förebygga brand kommer de också ta upp psykisk ohälsa.

Uppskattningsvis 1500 personer tar varje år sitt liv i Sverige. Som jämförelse omkom 220 personer i trafiken 2022, och 100 dog i bränder.

– Vi övar enormt mycket på rökdykning och på trafikolyckor, det ska vi självklart göra – men varför lär vi oss inte mer om det här? undrade Jon Fredriksson, brandman i Mora.

Brandkåren Norra Dalarna upplevde att suicidlarman blev fler, men visste inte hur de skulle bemöta människorna de mötte vid utryckningarna. Jon Fredriksson och tre kollegor fick åka till Karolinska Institutet i Stockholm på kurs.

Kursen ledde till kontakt med Suicide Zero och förebyggande arbete. Under mars satsar Brandkåren Norra Dalarna lite extra. Fordon har fått dekalerna "Du är livsviktig – Suicide Zero", och vid Vasaloppet var räddningstjänsten och organisationen på plats för samtal med åkare och åskådare.

Från och med nu ska psykisk ohälsa ingå i de förebyggandesamtal som räddningstjänsten har med alla sjundeklassare.

– Självmord är den vanligaste

dödsorsaken bland ungdomar. Vi kan lyfta frågan när vi ändå får träffa dem för att prata om hur man förebygger brand. Vi kan vara en förebild och visa att också brandmän kan prata om känslor.

Suicid är betydligt vanligare bland män än kvinnor. Generellt pratar också män mindre om känslor. Jon Fredriksson vet att det kan vara svårt. I samband med att familjens andra barn föddes blev han deprimerad.

– Jag har aldrig haft självmordstankar, men skammen jag kände, framförallt för att jag inte hade känslor för min son var fruktansvärd. Min sambo hjälpte mig kontakta läkare. Med samtalsstöd och medicin blev jag sakta bättre.

– Idag har jag en fantastisk relation med min son och hoppas kunna lära honom att man inte behöver skämmas för att må dåligt.

Också på jobbet har han blivit alltmer öppen om sina erfarenheter.

– Det har hänt att någon kollega har kommit och sagt att han inte heller mått så bra. Jag hoppas det här arbetet kan bidra till att vi får ett ännu bättre arbetsklimat.

Anmäl nu till årets Gender coach-program!

För andra året i rad erbjuder MSB räddningstjänstens chefer att gå ett Gender coach-program. Programmet är avsett för topp- och mellanchefer med ett tydligt personal- och verksamhetsansvar.

I programmet ingår två internat som hålls i Uppsala: 13–14 september respektive 5–6 december. Däremellan hålls digitala föreläsningar och digitala möten med coach. Varje deltagare får en personlig coach som stöttar deltagarna i att reflektera och utveckla sin personliga ledarroll och därmed sin organisation.

Kursen har plats för 15 personer och MSB förbehåller sig rätten att göra urvalet för att uppnå numerär jämställdhet, geografisk spridning och en blandning av större och mindre organisationer.

Anmäl senast 28 april via länken: [Gender coach program](#)
Kontakta Ola Mårtensson om du vill veta mer, ola.martensson@msb.se

Hur är En riktig man?

Av alla som dör i olyckor på jobbet är nio av tio män. I närmare nio av tio misshandelsfall är det killar eller män som slår och suicid är betydligt vanligare bland män än kvinnor (se artikel intill).

I satsningen En riktig man ställer Region Värmland frågor kring om det kan vara en slump att män både är så utsatta för risker och utsätter andra för våld. Materialet innehåller fakta, intervjuer med kända män och hjälp att samtala om bilden om hur en man ska vara.

Det finns både en app att ladda ner och en samtalslåda att beställa.

Läs mer på:
<https://enriktigman.se/>

Brandkåren Norra Dalarna har valt ut ett fordon i varje medlemskommun och försett det med dekal, berättar Jon Fredriksson. Foto: Brandkåren Norra Dalarna

Högre andel kvinnor än män lämnar deltidsuppdraget

I en enkät svarar nästan 30 procent av de kvinnor som är deltidsbrandmän att de har utsatts för kränkningar.

För två år sedan gjorde Lena Grip och Stefan Karlsson, forskare vid Karlstads universitet, en uppmärksam enkätstudie på dem som studerat Skydd mot olyckor, SMO, och påbyggnadsåret i räddningstjänst för brandingenjörer, RUB. Nu har de gjort en liknande studie om arbetsförhållanden för räddningspersonal i beredskap, deltidsbrandmän, också den på uppdrag av MSB.

Samtliga 4 858 personer som gått igenom utbildningarna Räddningsinsats eller uppföljaren Grib 2010–2020 fick enkäten. Lite mindre än 20 procent svarade.

– Vi har ingen riktig förklaring till varför det är så låg svarsfrekvens, mer än att vi märker av en allmän enkättrötthet, säger Stefan Karlsson.

Bortfallet gör att svaren måste tolkas med viss försiktighet. Men närmare 1 000 personer har svarat och könsfördelning och geografisk spridning stämmer väl med ursprungsgruppen.

Av dem som svarat är en lägre andel kvinnor än män idag deltidsbrandmän, cirka 50 procent av kvinnorna och 70 procent av männen.

27 procent av kvinnorna och 7 procent av männen säger att bristande jämställdhet bidragit till att de har slutat. Det är

betydligt lägre siffror än i enkäten till SMO- och RUB-anställda.

28 procent av kvinnorna och 3 procent av männen som idag jobbar som deltidsbrandmän säger att de själva har blivit utsatta för kränkningar. Bland de SMO- och RUB-utbildade kvinnorna var siffran hela 57 procent.

– Även om det verkar vara bättre i deltidsorganisationerna så måste arbetsgivarna ta det på allvar. Kränkningar är förstås ett problem för var och en som drabbas. Och varje person som slutar av den anledningen kan bli en negativ ambassadör för uppdraget, säger Lena Grip.

En del har slutat för att lönen varit för dålig, andra för att de flyttat eller för att familjelivet påverkas negativt, men det viktigaste skälet till att sluta för både kvinnor och män är att man har bytt jobb.

– Ibland är det ganska små förändringar, som att det nya jobbet ligger någon kilometer längre bort så att man inte längre klarar inställetiden.

En majoritet av dem som slutat, både kvinnor och män, skulle gärna börja igen om det vore lättare att kombinera med det huvudsakliga jobbet, och med resten av livet. Trivseln är överlag stor, liksom känslan av att göra något viktigt för bygden.

Planeringen igång för årets Stockholm Pride

Den 5 augusti hålls Prideparaden i Stockholm.

Liksom tidigare planerar räddningstjänsterna i Stockholmsområdet ihop med MSB för ett bra arrangemang, där anställda i Sveriges alla räddningstjänster och MSB går tillsammans i paraden. En samling före och eventuellt efter paraden planeras också.

Fler detaljer och inbjudan kommer.

Mångfaldsstrategier så in i Norden

Situationen är i grunden den samma i räddningstjänstorganisationer över hela världen: det brister i jämställdhet och mångfald.

Men även om grundproblemet är likadant så finns det olika strategier och olika lösningar.

Den 7–8 juni bjuder MSB in nordiska kollegor; representanter för MSB:s systemorganisationer och paraplyorganisationer för räddningstjänsterna till ett möte i Stockholm.

– Det är viktigt att nordiska länder utbyter erfarenhet och kunskap inom jämställdhet och mångfald. Det gäller att ta vara på varandras framgångsrika arbete och diskutera vad som har varit hindrande för en positiv utveckling, säger Ola Mårtensson, MSB:s handläggare för området.

Medlemsrekord för NJR – vill ni ta över 2027?

Nätverket Jämställd Räddningstjänst har nu 130 medlemmar, nästan alla svenska räddningstjänster.

Under 2023 är Kiruna värdorganisation. År 2024 är det Halmstad, 2025 Medelpads och 2026 Gästrike räddningstjänstförbund.

Styrelsen frågar nu alla medlemmar: Vill din räddningstjänst vara värdorganisation 2027? Hanna Sälgfors, brandingenjör och insatsledare i Räddningstjänsten Kiruna, kan berätta mer om vad det innebär. Hör av dig till hanna.salgfors@kiruna.se

Temadag i Skövde 27 april för ett gott ledarskap

Vad utmärker det goda ledarskapet?

Den 27 april arrangerar RäddsamVG (Räddningstjänster i samverkan i Västra Götaland) tillsammans med Nationellt kompetensforum för jämställdhet och mångfald en inspirationsdag i Skövde på det temat. Inbjudna är styrkeledare och övriga första linjens chefer från hela Sverige.

En av talarna är Klas Friberg som hade flera höga chefsbefattningar inom Polisen, senast som chef för Säpo, innan han av privata skäl klev av. Nu utbildar han på konsultbasis om krishantering, kommunikation och om vikten av att vara modig och tydlig i sin chefsroll.

Sarah Faxby Bjerner som är HR-chef

i Medelpads Räddningstjänstförbund ska förklara och utveckla två begrepp som ofta missuppfattas och feltolkas: positiv särbehandling och inkludering.

Per-Ola Blind är styrkeledare på räddningstjänsten i Kiruna som i år är ordförande för Nätverket Jämställd Räddningstjänst. Han kommer att prata om vad ordförandeskapet betyder för organisationen.

Dagen avslutas med en workshop utifrån föreläsningarna.

Anmäl deltagande senast 1 april till anna.sahlberg@rsgbg.se